

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Lidelsens Vej

Citation: Dalgas, Ernesto: "Lidelsens Vej", i Dalgas, Ernesto: *Lidelsens Vej*, udg. af Henrik Schovsbo , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1993, s. 322.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgalideval-shoot-idm139862322287600/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Lidelsens Vej

- rorer ved Jesu sår for at overbevise sig om, at det er ham, der er opstanden. Joh. 20. – *experimentum crucis*: se n.s. 211. – *Der er Rhodus, såns der*: fra den gr. fabeldigter Æsops (6. årh. f.Kr.) fabel 203, »Præleren».
- 222 *Retfærdiggørelsen ved Troen*: se n.s. 174, *paulinsk Ortodoksi*. – *Tvedrags(ens)*: spild, uerlighed. – *Petrus*: lat. form for (apostelen) Peter. At P. vendte af Fængslet og vendte tilbage skildres ikke i NT, men beror på senere traditioner om hans fangtåg i Rom og tiden op til den formodede martyrdød under Nero sammen med Paulus år 64.
- 223 *Sålige ere de fattige (. . .)*: se n.s. 185. – *Hellere vil jeg vandre (. . .)*: fra Thomas a Kempis: *Kristi Efterfølgelse* (n.s. 79). Se Johs Koks oversættelse (1871), 3. bog, 34. kap. – *Besidder du (. . .)*: se n.s. 214.
- 224 *Dante Alighieri* (1265–1321): ital. digter. Hovedværk: *Des guddommeløge Komedie* (*Divina Commedia*, ca. 1307–1320), der skildrer det hinsidige fra helvede over skærsliden til de himmelske regioner. En lignende skildring skrev Dalgas i *Dommedags Bog*, se Efterskrift s. 284–286. – *Feuerbach*, Ludwig (1804–1872): ty. filosof. I hovedværket *Das Wesen des Christentums* (1841) anskuer han religionens himmelske sandheder som udtryk for menneskelig psykologi og ønskedrømme. – *Værkeligheden*: se n.s. 179. – *en Skeptiker*: formentlig den eng. filosof David Hume (1711–1776), der behandler disse spørgsmål i *Dialogues concerning Natural Religion* (1777). Værket behandles senere af Im. Kant (se n.s. 24) i hans *Kritik der reinen Vernunft* (1781).
- 225 *Vachagotta*: vandremunken Vacchagotta; om hans dialog med Buddha, se Herm. Oldenberg: *Buddha* (1881), s. 278–280.
- 227 *Franzos har skildret (. . .)*: se n.s. 80; der refereres antagelig til *Der Wahrheitswucher*. – *Spencers* (se n.s. 81): interesserede sig bl.a. for udviklingslæren. – *Xenofanes* (se n.s. 51): kritiserede bl.a. forestillingerne om de menneskelige guder.
- 228 *Zarathustras*: d.s.s. Zoroaster, se n.s. 100. – *Hesiodos* (ca. 700 f.Kr.): gr. digter af bl.a. mytologiske digte. – *Mill*, John Stuart: se n.s. 81. Mill, der begyndte sin filosofiske løbebane som logiker og senere udviklede lykkesmoralen (utilitarismen), var stærkt engageret i sin tids spørgsmål. Han var en foregangsmand i sager som kvindens frigørelse og demokratiets udvikling; således så han positivt på socialismen og virkede i England for valg efter forholdstalsmetoden og for beskyttelse af politiske (og andre) mindretal. Flere af hans værker er oversat til dansk af Georg Brandes, og han udgjorde sammen med flere andre eng. og fr. filosoffer baggrunden for det moderne gennembrud. – *Comte*, Auguste: se n.s. 179 og 190. I slutningen af sit liv udvidede C. sit forfatterskab med utopiske skildringer af et humanitetsreligiøst samfund bestående af alle kulturlande, og med begrebet humanitet som guddom.
- 229 *Se, alt er saare godt*: 1. Mos. 1,31. – *Demiurg*: skabergud. – *Østens og Vestens to Verdensreligioner*: Der tænkes på buddismen og kristendommen, som de to nævnte filosoffer hver for sig havde et positivt forhold til. Schopenhauer til buddh. og Kierkegaard til kristd.